

Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi a spatřili jsme jeho slávu. Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náruči Otcově, nám o něm řekl.

J 1,1-5.14-18: *Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo byl Bůh. To bylo na počátku u Boha. Všechno povstalo skrze ně a bez něho nepovstalo nic, co jest. V něm byl život a život byl světlo lidí. To světlo ve tmě svítí a tma je nepohltila. ...*

A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy. Jan o něm vydal svědectví a volal: „To je ten, o němž jsem řekl: Přichází za mnou, ale je větší, protože tu byl dříve než já.“ Z jeho plnosti jsme byli obdarováni my všichni milostí za milostí. Neboť Zákon byl dán skrze Mojžíše, milost a pravda se stala skrze Ježíše Krista. Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náruči Otcově, nám o něm řekl.

J 20,29-31: *Ježíš mu řekl: „Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili.“ Ještě mnoho jiných znamení učinil Ježíš před očima učedníků, a ta nejsou zapsána v této knize. Tato však zapsána jsou, abyste věřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a abyste věřice měli život v jeho jménu.*

„Na počátku bylo slovo a to slovo bylo u Boha a to slovo byl Bůh.“ Těmito slovy začíná Janovo evangelium, které nevypráví o Ježíšově narození, ale bere to z většího odstupu: to aby bylo jasno, že co Bůh lidem přeje, to tu bylo od samého počátku a platí to pořád.

Co nám Bůh přeje, to různé postavy v Bibli nazývají třeba Boží království nebo opravdu dobrý život (tak dobrý, až se mu přezdívá věčný). Všelijací zajímaví mužové a ženy to lidem stavěli před oči, aby bylo zřejmé, co Bůh nabízí, a my že se s tou nabídkou k vlastní škodě všelijak míváme.

No a to slovo, které tu bylo od počátku, se stalo tělem – tuhle větu můžeme třeba chápat jako pasáž o Ježíšově narození. Byl to oprávněný člověk, takže přišel mezi své, ale oni ho nepřijali, protože v něm to slovo nepoznali. A vypravěč pro jistotu dodá, že Bůh podnikal

lecjaké pokusy, jak nám to své přání a nabídku dopravit, a že to tak bylo vždycky: skrze Mojžíše byl dán Zákon (jeden takový pokus) a skrze Ježíše Krista je teď milost a pravda ještě blíže. Boha sice nikdy nikdo neviděl, ale tenhle člověk je Boží syn a o nebeském Otci nám řekl všechno, co potřebujeme vědět.

To jsou slova ze slavné Janovy předmluvy k evangeliu. V dalším vyprávění přijdou jednotlivé etapy tohoto Božího podniku: jak Ježíš přišel mezi své vlastní a jak ho lidi nepřijali (protože jim bylo divné, proč by v něm měli vidět Boha a jeho slovo, když Boha přece nikdy nikdo neviděl) a jak nakonec vyšlo najevo, že Boží milost a pravda nejsou jen prázdné pojmy, ale že je to všechno skutečnost a dar pro nás (to ukážou na konci knížky Velikonoce).

Opustme teď Janovu předmluvu a rozhlédněme se, co je o tom v Bibli ještě. I jiní vypravěči popisují, jak probíhalo to, že Ježíš přišel mezi své vlastní, ale oni ho nepřijali. Nebo ho přijali, ale po svém.

Vyprávění o Ježíšově narození má v Bibli dvě verze a každá z nich věnuje pozornost trochu jiným souvislostem. V obou se vyskytuje armáda. Jedna z nich jsou vojáci krále Heroda, kteří nepřicházejí do Betléma s ničím dobrým: veličenstvo se prý hodlalo poklonit novému králi, a protože mu to nebylo umožněno, tak mu prý nezbyvá, než tu dát vyvraždit novorozeňata. Armáda z druhého vyprávění je jiná: to jsou nebeští poslové a ti nehodlají nikoho likvidovat, právě naopak: zpívají, že se dnes narodil spasitel, který bude úplně pro všechny lidi.

Nejsou to kapitoly z dějepisu, ale jsou to obrázky k tématu, jak kdo z lidí Ježíše přijímá. Pro začátek jsou tu jako příklad dva výrazné protiklady. V první scéně Herodes, který Ježíše paranoidně vnímá jako ohrožení, a vojáci, kteří plní rozkaz. Ve druhé scéně pastýři, kteří překvapeně naslouchají tomu andělskému zpěvu a jdou zjišťovat, co by to mělo znamenat a jak to bude dál.

Jak si tak ta stará vyprávění čteme, máme na výběr. To, co Bůh lidem přeje, můžu brát jako ohrožení svých zájmů, od osobních ješitných ambicí přes peníze a investice, národ, rasu, tradici či nějaké učení až k fantasmagoriím hlasatelů konce světa. Všelijakých zájmů, kterým by mohl Boží projekt nebeského království na zemi překážet, by se našlo nepřeberně. Tomu, kdo tuší nějaké ohrožení všude, kam se

podívá, to ani nepřijde divné. Herodes si ty svoje zájmy (ať už zvolí jakékoli) hodlá bránit, i kdyby měl bližnímu svému zakroutit krkem, vyvraždit nemluvňata, srovnat to u sousedů se zemí nebo podniknout na svou obranu prostě cokoli, protože se cítí být v právu.

Anebo je na výběr scéna druhá: slyším, co se tu o Bohu povídá, a zdá se mi, že všechny kauzy, kvůli kterým si lidi navzájem podrážejí nohy, jsou rozhodně míň důležité, než Boží láska a než Boží nabídka pokoje na zemi. Tohle Boží přání pokoje na zemi se stalo tělem obyčejného člověka a já tomu chci po vzoru dávných pastýřů přijít na kloub, protože nevím, co to přesně znamená a jak to bude dál.

Jak to bude dál, to je samozřejmě na nás: to skvělé Boží přání pro nás lidi je zatím v plínkách a my ho můžeme buď nějak sprovodit ze světa (řešení typu Herodes), nebo zahrnout pevnou a laskavou péčí (řešení z pastýřského příběhu).

Jsme v kostele a tady by Herodes moc šancí mít neměl – ačkoli tak snadné to taky nebude: „Cokoli jste udělali někomu z lidí, mně jste udělali,“ říká ke konci vyprávění to slovo, které se stalo tělem. Ke způsobu, jakým tamten odpudivý král řešil své obavy, asi sympatie nemáme, ale když nějaké vážné obavy trápí i nás – protože to hrozí každému – může se stát, že by se pro něj někde v hloubi duše jakési pochopení a omluva možná našly.

Pastýři jsou sympatičtější, ale i u nich narazíme na potíže: u jeslíček zjistili, že je spasitel úplně maličký a bezbranný. Možná je to zaskočilo, ale možná jim došlo, že nebeské království nezačne, až bude všechno hotovo, ale že startuje ve chvíli, kdy máte o někoho starost a zahrnete ho láskou. Jako když zasejete a teď ta rostlina teprve poroste a to si žádá svatou trpělivost. Tu zpravidla nemáme, protože nejsme Bůh, a taky už nám občas chybí síly a motivace.

Bůh tu svatou trpělivost má a ví, že my lidi nejsme pro nebeské království zrovna vhodný materiál. Ale narodil se nám Spasitel, a tak se s vědomím svých nedostatků i kvalit snažme orientovat podle toho, jak nás přijímal a k čemu nás směřoval a jak kvůli tomu riskoval i život. Proto se Slovo stalo tělem, to byla jeho mise mezi námi, říká vypravěč Jan. A naší misí, jíž jsme díky tomu pověřeni, je radovat se ze života, který je jištěn v nebi, i když ho žijeme tady na zemi. A vězte, že co nám Bůh přeje, to tu bylo od začátku a vždycky a platí to pořád. I pro vás.

Požehnání:

Bůh v temnotách je skrytý, a přec je prozářil.

V tom je ta potíže: že Bůh sice prozářil temnoty svou pravdou a milosrdenstvím, jenže lidi jsou jak uhranutí tmou: zhasínají si na životní moudrost, dávají chladu a tmě přednost ve svých vztazích a nenacházejí východiska z bludných kruhů.

Nemáme Mesiáše v hrsti a Boží království není v naší moci, Bůh v temnotách je skrytý – jenže je prozářil: ztraceným případům svítá, odmítnutí mají šanci na návrat, zklamaní na potěšení a zakřiknutí na dobrou zprávu; na zprávu o tom, že Bůh rozsvítil naději a tou svítí i do té nejtemnější tmy a do nejtmašších zákoutí lidské duše.

Ať vám to světlo svítí a tmy ať ho nepohlí. Amen.